

Величко ПАНАЙОТОВ

Софийски университет „Св. Климент Охридски”, София, България
velpan@slav.uni-sofia.bg

**ПРОЕКТЪТ *ВИРТУАЛНА СЛОВАКИСТИКА* И ОБУЧЕНИЕТО
ПО СЛОВАШКИ ЕЗИК В СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”**

Velichko PANAYOTOV

Sofia University St. Kliment Ohridski, Bulgaria
velpan@slav.uni-sofia.bg

**THE PROJECT VIRTUAL SLOVAKISTICS AND SLOVAK LANGUAGE
TEACHING AT ST KLIMENT OHRIDSKI UNIVERSITY OF SOFIA**

This paper describes a scientific project VIRTUAL SLOVAKISTICS, conducted by a team of lecturers from Sofia University. The article reviews the research and development of the Slavonic electronic resources at the Faculty of Slavic Studies at Sofia University. Against this background the objectives of the project are presented, including the creation of new and expanding existing online forms of study. The paper describes the research tasks, the planned activities and the expected results, the focus on developing an online testing and evaluation system of taught and learned knowledge.

Keywords: Slovak language, electronic resources, online forms of learning, foreign language learning.

Все по-широкото използване на информационните технологии и интернет днес характеризират различни сфери на обществения живот у нас и по света, включително и висшето образование. Богатите възможности, които дават електронните ресурси, намират приложение в редица български филологически центрове: създават се уеб страници, въвеждат се онлайн тестове, предлагат се уеб-базирани курсове, появяват се нови електронни периодични издания, онлайн речници и т.н. В отговор на тази тенденция софийската университетска словакистика вижда развитието и модернизирването на обучението като своя първостепенна задача. Във връзка с това през 2018 г. започна работата по проекта *ВИРТУАЛНА СЛОВАКИСТИКА* (проект 163 по НИД). Проектът е ориентиран към развиване и прилагане на електронните ресурси в обучението по словакистичните дисциплини, преподавани в Софийския университет «Св. Климент Охридски» като практически словашки език, теоретичните курсове по съвременен словашки език, историческа граматика на словашкия език, стилистика на словашкия език, история на словашката литература. Дългосрочна

цел на проектния екип е разширяване на дела на електронното обучение в учебния процес, което е сред основните успешни практики в последно време, и изграждане на богата база данни по словашки език и култура.

Електронните славистични ресурси в СУ и мястото на словакистиката

Електронните славистични ресурси и в частност свързаните със словакистиката са обект на интензивно описание и проучване в българската научна общност от началото на 21 в. Израз на този интерес са и редица проекти във Факултета по славянски филологии на СУ. Екипът на проект *Електронното обучение в славистиката* (2002 г.) с научен ръководител проф. д-р Ренета Божанкова работи интензивно за създаването на уеб-базирани курсове, приложими при всички форми на обучение. Екипът на проекта *Славистиката в Интернет* (Slavic studies in Internet), реализиран през 2006 г. под ръководството на доц. д-р Валентин Гешев, си поставя за цел да систематизира част от най-важните сайтове в световната мрежа, свързани със славистиката – славистични центрове, виртуални библиотеки, корпуси, електронни списания, филологически портали и др. В каталогизирането са включени и електронни ресурси, базирани в Словакия. Изцяло със словакистична насоченост е проектът *Българска виртуална словакистика*, реализиран под формата на три последователни вътрешноуниверситетски проекта: проект 183 по НИД на Софийския университет “Св. Климент Охридски” за 2008 г. с научен ръководител доц. д-р Валентин Гешев, проект 147 по НИД на Софийския университет “Св. Климент Охридски” за 2009 г. и проект 128 по НИД за 2010 г. с научен ръководител доц. д-р Величко Панайотов. Благодарение на него се изгражда платформата www.slovakistikabg.com, на която се публикуват интересни материали и информация за Словакия и най-вече за нейния език, литература и култура. Наред с това уебстраницата е насочена и към студентите словакисти, които намират в съответните рубрики учебни материали и информации. Резултатите от дейността по проекта е представена на различни научни форуми.

Проектът *ВИРТУАЛНА СЛОВАКИСТИКА*

Тъй като за известен период след 2011 г. акцентът в усилията на софийските словакисти беше насочен към обновяване на лексикографските ресурси, назря необходимост от нов импулс за развитие на виртуалната среда като нова възможност за трансфер на теоретични и практически знания за словашкия език и култура. Съществуващата платформа www.slovakistikabg.com и натрупаният опит в досегашната проектна дейност създават условия и са предпоставка за успешно реализиране на целите на новия проект *ВИРТУАЛНА СЛОВАКИСТИКА*.

Цели на проекта

Проектът *ВИРТУАЛНА СЛОВАКИСТИКА* планира реализацията на следните цели:

- I. Нови онлайн форми:
 1. Създаване на онлайн версия на лексикален тренажор.
 2. Разработване на онлайн тестове по практически словашки език за I-V курс (миниум по два теста за курс) – граматичен, лексикален, фразеологичен или стилистичен съобразно нивото).
 3. Разработване на онлайн тестове по фонетика и фонология на словашкия език (миниум два теста).
 4. Разработване на онлайн тестове по морфология на словашкия език (миниум два теста).
 5. Разработване на онлайн тестове по лексикология и словообразуване на словашкия език (миниум два теста).
 6. Разработване на онлайн тестове по синтаксис и семантика на словашкия език (миниум два теста).
 7. Разработване на онлайн тестове по историческа граматика на словашкия език (миниум два теста).
 8. Разработване на онлайн тестове по стилистика на словашкия език (миниум два теста).
 9. Разработване на онлайн тестове по история на словашката литература (миниум два теста).
- II. Разширяване на вече съществуващи онлайн форми
 1. Обогаляване на краткия електронен българо-словашки речник.
 2. Обогаляване на краткия електронен словашко-български речник.
- III. Поддръжка и актуализация на досега съществуващите рубрики
 1. Публикуване на учебни материали
 2. Текуща актуализация на онлайн библиотечния каталог,
 3. Публикуване на резюмета от доклади и научни трудове на преподавателите от специалността,
 4. Поддръжка и обновяване на останалите рубрики от сайта www.slovakistikabg.com с актуална информация за специалността: за гостувания на словашки лектори, премиери на книги, чествания на известни словашки личности, конференции и т.н

Описание на изпълнението на проекта

Изследователски задачи

Проектът си поставя като първостепенна задача осъществяването на дейности, свързани основно с два подхода: въвеждане на електронното обучение и осигуряването на необходимите електронни ресурси. Спомагателна роля има информативният подход.

А. С прилагането на първия подход, т.е. по-широкото въвеждане на електронното обучение в рамките на специалността, става възможно постигането на следните изследователски задачи:

- разработване на онлайн система от тестове за проверка и оценяване на преподаваните и усвояваните знания по съответната учебна дисциплина;
- възможност за дистанционна обмяна на учебни материали, задаване на задачи за самостоятелна работа, проверка и коментар към изпълнението ѝ;
- използване на компютърен онлайн тренажор като съвременна система за бързо и ефективно заучаване на лексика от преподаваните теми с различни нива на трудност, която същевременно дава възможност за самоконтрол и самостоятелна проверка на знанията от страна на студентите извън учебните занятия.

Б. С прилагането на втория подход, т.е. осигуряването на необходимите електронни ресурси, се създават предпоставки за постигането на изследователски задачи като:

- обогатяване на необходимите при работата на различните етапи на обучение електронни речници – словашко-български и българско-словашки;
- лесен достъп до научни разработки по различни актуални езиковедски и литературоведски теми, които могат да се използват при подготовката и самоподготовката на студентите по различните теоретични дисциплини, както и при изготвянето на курсови и дипломни работи;
- актуална информация за специализираната и художествената литература, с която разполага словакистичният кабинет (новозакупена и дарена) чрез онлайн каталога на библиотеката;
- възможност за изява на научния и творческия потенциал на студентите в обособените за целта рубрики;

В. Допълващо значение има прилагането на информативния подход, който се схваща като предоставяне на информация за развитието на специалността, осъществяваните културно-образователни прояви и научна дейност, постиженията и областите за сътрудничество.

Методология

Планира се набелязаните задачи да се изпълняват чрез следните методи:

- събиране на информация и запознаване с чуждия опит и утвърдените практики в областта на изграждането на собствено уеб пространство, въвеждането на електронното обучение, създаването и поддържането на електронни ресурси;

- анализ на наличните ресурси, възможности и потенциал (материален и човешки), на поставените цели и резултатите очаквани след тяхното изпълнение;
- планиране на дейностите, сроковете и изпълнителите;
- сравнение на реално постигнатите резултати с тези на подобни проекти в рамките на други академични звена (катедрата, факултета, университета и сродни университети);
- оценка и контрол на изпълнението: анкетиране на студентите с цел получаване на обратна връзка – установяване на тяхната удовлетвореност, очаквания и препоръки.

Видове дейности

Проектът се изпълнява чрез осъществяването на следните дейности:

- разработка на необходимия специализиран софтуер,
- поетапна разработка на онлайн тестовете с оглед на преподаваната дисциплина и нивото на обучаемите: тематична лексикална област, фонетични, граматически, синтактични, стилистични и литературни явления; тест върху няколко урочни единици, подготовка за изпит по съответната дисциплина,
 - регулярна проверка на резултатите от тестването,
 - поетапно попълване на езиковия тренажор с тематичната лексика, по която се работи в съответните курсове,
 - обогатяване на речниците – в рамките на учебната година с лексиката, съдържаща се в урочните единици, а извън учебната година – разширяване с допълнителна лексика,
 - регулярно попълване на всички съществуващи рубрики – публикуване на учебните материали по изучаваните дисциплини (упражнения, лекции, опорни точки, конспекти, препоръчителна литература); резюмета на излезли книги и сборници; студентски работи; познавателно-информативни материали; информация и снимки за проведените културни и презентационни мероприятия в рамките на специалността,
 - привличане на студентите и докторантите към участие в по-нататъшното разширяване и функциониране на страницата – с конкретни разработки и идеи.

Роля на участниците в изпълнението на проекта

- В осъществяването на проекта вземат участие всичките членове на словакистичния профил в Катедрата по славянско езикознание и един докторант от Катедрата по славянски лиотератури:
 - доц. д-р Величко Панайотов осъществява ръководството на проекта, контрола върху изпълнението на конкретните задачи, защитата на проекта

пред съответните комисии, изготвянето на отчета за изпълнението на проекта и разходването на финансовите средства; по отношение на конкретните задачи – отговаря за изготвянето на онлайн тестовете по фонетика и фонология на съвременния словашки език, семантика и синтаксис на съвременния словашки език, историческа граматика на словашкия език, практически словашки език за V курс, участва в попълването на онлайн тренажора и речниците с тематична лексика, изготвянето на съответните учебни материали и конспекти, поддържането на рубриците за новини и съобщения, поддържа контакт с техническия екип, който ще разработва софтуера и ще поддържа интернет страницата;

– гл. ас. д-р Диана Иванова се занимава с разработването на онлайн тестовете по практически словашки език за I, II и IV курс, по морфология на съвременния словашки език, с изготвянето на съответните учебни материали и упражнения, резюмирането и изготвянето на съобщенията за излезли книги (научна и художествена литература) сборници с доклади от конференции, превода на словашки език на българоезичните материали и тяхната актуализация;

– доц. д-р Йозеф Павлович се занимава с разработването на онлайн тестовете по лексикология и словообразуване на словашкия език, стилистика на словашкия език, практически словашки език за V курс, изготвянето на съответните учебни материали и упражнения, осигурява цялостния контрол върху словашката версия на страницата; поддържа и актуализира онлайн каталога на библиотеката; възлага и ръководи изпълнението на писмените задания на студентите, предлага най-успешните за публикуване на страницата; ръководи изготвянето на материалите за студентската рубрика „Какво (не)знаем за...“; осъществява връзките и контактите със сродните словашки факултети и университети.

– ас.д-р Владимир Иванов участва в попълването на речниците с тематична лексика, участва в разработването на онлайн тестовете по практически словашки език за III курс, изготвянето на материалите за студентската рубрика „Какво (не)знаем за...“, в резюмирането и изготвянето на съобщенията за излезли книги (научна и художествена литература) сборници с доклади от конференции, превода на словашки език на българоезичните материали и тяхната актуализация,

– докторант Велимира Божилова-Стоянова участва в разработването на онлайн тестовете по история на словашката литература, в изготвянето на материалите за студентската рубрика „Какво (не)знаем за...“; участва в резюмирането и изготвянето на съобщенията за излезли книги (научна и художествена литература) сборници с доклади от конференции, превода на словашки език на българоезичните материали и тяхната актуализация.

Очаквани резултати и научни приноси.

Приложимост на резултатите

Представяният проект се отличава с практическа насоченост и приложимост. От изпълнението на проекта се очаква постигането на следните резултати и ефекти:

- Изнасяне на преобладаващата част от тестовете за контрол и самоконтрол по практически словашки език за всички курсове и по основните теоретични дисциплини в уеб пространството на словастиката,

- Студентите ще имат възможност да получат мигновена обратна връзка за своето равнище и да се самоконтролират, получавайки оценяване по точки за правилно изпълнените задачи и общия брой точки за правилно попълнения тест. Ще се увеличи в значителна степен ефективността на тяхната самоподготовка извън университета. Благодарение на интернет връзката в словакистичния кабинет преподавателите ще имат възможност да възлагат тестване и по време на учебния час.

- Словашко-българският електронен речник трябва да се обогати с 1000 речникови статии.

- Българо-словашкият електронен речник трябва да се обогати с около 1000 речникови статии.

Изпълнението на тези точки ще позволи изграждането на речниковата база в обема, необходим и достатъчен за целите на конкретното езиково обучение. Търсенето на думи се осъществява бързо и лесно чрез набирането на желаната дума в прозорчето за търсене и потвърждаване с Enter. Преводът и узуалните употреби се появяват в дясната част на формата. Студентите ще бъдат изключително улеснени при изпълнението на различни самостоятелни задания – писането на теми, есета, съчинения и под.

Лексикалният тренажор ще бъде достъпен на интернет страницата в онлайн версия, като базата данни ще бъде съобразена с преподавания лексикален материал за всеки от курсовете. Този иновативен софтуерен продукт ще спомогне за по-лесното и ефективно заучаване на новите думи. Това ще бъде особено полезно за първокурсниците с оглед на факта, че те започват изучаването на езика от самото начало и се предполага много интензивно обучение – в края на учебната година студентът трябва да е придобил езикови компетенции на ниво А2 по европейската езикова рамка. Планира се след реализацията на проекта в базата данни на тренажора за всеки от курсовете да се съдържат лексемите от превежданите в час текстове, а специално за първи и втори курс материалът от лексикални тематични области, предвидени в учебния план.

Попълването на рубриките с актуална информация за научни публикации, преводна художествена литература, ще продължи съществуващата традиция в насочване на вниманието към важни за обучението и самочувствието на студентите материали.

Поддържането и по-нататъшното развитие на уеб страницата www.slovakistikabg.com благодарение на проекта *ВИРТУАЛНА СЛОВАКИСТИКА* ще има огромно значение за съществуването на словашката филология, нейното успешно развитие и за прилагане на добрите практики и постижения в обучението по словашки език и литература.